

КОЛЕКТИВ

ISSN 1452-9025
9 771452 902006

ЛИСТ РУДАРСКО - ТОПИОНИЧАРСКОГ БАСЕНА БОР
www.rtbbor.com

КОЛЕКТИВ
НА САЈТУ

Број 2172 • Година LX • Лист излази месечно • Среда, 31. октобар 2007. • Примерак 25 динара

Нови багер увелико скида раскривку на кривељском копу

„Терекс“
пожурује
дампере

Руке младог багеристе биле су на дојстицима, ноге на педалама, очи на све стране - у кашику, у дампер крај багера, у дисплеј са информацијама о стању машине. Са 4-5 кашика пунио је грдосије које су „послушно“ прилазиле, а потом у облаку прашине јуриле да искипују жаловину која кривељске рударе одваја од 10 милиона тона руде и нешто извесније будућности

Стр. 7

Делегација Светске банке у Басену

Подршка регионалном развоју

РТБ. – Драго нам је што можемо да подржимо ваш регионални развој. Реч је о интегрисаном, свеобухватном пројекту у чијем центру је успешна приватизација РТБ-а. Надамо се да ће кредит постати ефективан врло брзо јер доста услова је испуњено да би се он реализовао. Нови тендер за продају Басена је расписан, а Влада и Министарство су осигурали да цео процес буде транспарентан. Интересовање разних компанија говори да смо на добром путу, а ми ћемо дати сву своју подршку да се овај процес успешно оконча. На састанцима у Светској банци много се говори о пројекту за Бор, али, сматрам, да

речи не могу да замене посету и директан контакт. Желео сам да дођем, видим град и РТБ, и од вас добијем повратне информације о пројекту. Отуда ми је веома драго што сам данас први пут овде – истакао је Сајмон Греј, нови директор Канцеларије Светске банке у Србији.

Господин Греј је предводио делегацију СБ у којој су били Алексе Панков, Рон Хофер, Андреј Поповић и Ирина Астрахан, заједно са Луком Андрејићем, државним секретаром у Министарству економије и регионалног развоја ВРС. Они су, 13. октобра, у разговору са Миодрагом Цонићем, в. д. генералног директора РТБ-а, и његовим сарадницима, изра-

зили очекивања да ће кредит од 43 милиона долара, који је још у јуну одобрио Борд директора СБ, ускоро бити усвојен у Народној Скупштини, а након тога активности могу да крену врло брзо.

- Међутим, пре него што Влада Републике Србије почне да користи финансијска средства, потребно је да се испуне три услова. Први је лансирање тендера са инвестиционим програмом који ће бити усаглашен са Законом о екологији у Србији, и он је испуњен. Следећи је израда радног упутства које треба да сачини коми-

сија коју је формирала ВРС. Овај документ се тренутно разрађује и за месец дана очекујемо да га влада одобри. Трећи услов је званична ратификација уговора ВРС и СБ од стране Скупштине Србије – рекао је Панков који је, иначе, шеф Пројекта „Регионални развој Бора“.

Делегација СБ је потом разговарала и са представницима локалне самоуправе која има своје одговорности у реализацији овог пројекта у смислу пружања повратних информација и програма јавних радова.

J. С.

1947
2007
Борска
Колектив

Министри Драган Ђилас и Саша Драгин посетили Бор

ПАРАМА НИП-а ДО БОЉИТКА

Два милиона долара из Националног инвестиционог плана издвојено за пројекат санације колектора и бране на флотацијском јаловишту "Велики Кривељ". – Ђилас: РТБ је огроман привредни потенцијал Србије. – До сада пристигло 7.000 пројеката који конкуришу за ова средства

Министри у разговору са пословодством Басена

РТБ. – Сва средства из Националног инвестиционог плана за побољшање еколошког стања у Србији предвиђена за ову годину биће усмерена у Бор. Наиме, два милиона долара из НИП-а је издвојено за санацију бране на флотацијском јаловишту "Велики Кривељ", а радови ће почети 20. октобра. Пројекат "Регулација Кривељске реке санирањем колектора и конструкција новог ту-

нела у флотацијском јаловишту Велики Кривељ", који финансирамо уз помоћ Светске банке, омогућиће Боранима здравији живот. Задовољан сам што је тендер за приватизацију РТБ-а поновљен и сигуран сам да ће држава добити већа средства, а људи и бољи живот у економском смислу. Басен је огроман привредни потенцијал Србије. У наредним годинама помоћићемо да значајан део новца из

НИП-а буде усмерен и у изградњу инфраструктуре, како би Тимочку Крајину повезали са Коридором Е-10. Када се реше, најпре еколошки, па и остали проблеми, овај регион ће бити огледни пример како у Србији може боље да се живи – изјавио је Драган Ђилас, министар без портфеља задужен за спровођење НИП-а у Влади Републике Србије, трећег октобра, у разговору са пословодством Рударско-топионичарског басена Бор. Са њим је у посети борској општини био и Саша Драгин, министар заштите животне средине, који је приликом обиласка флотацијског јаловишта "Велики Кривељ" упозорио да оно, због лошег стања система у целини, а посебно због оштећеног колектора, представља потенцијалног великог загађивача овог краја.

– Пуцањем колектора и изливањем јаловишта дошло би до еколошке катастрофе и загађења целог тока Дунава све до Црног мора. Најкасније до краја ове године морају да се санирају критичних 80 метара колектора и све флотацијске бране. Наша инспекција је наложила да се вода која служи за испирање увек враћа назад, како би се спречило даље загађивање водотокова. Трајно решење проблема биће тунел око овог јаловишта, чија је изградња обухваћена пројектом који се финан-

сира средствима из НИП-а – објаснио је Драгин.

Министри Ђилас и Драгин су по том разговарали са начелницима Борског и Зајечарског округа и председницима осам општина оба округа. Председници општина су се пожалили на спорост пребацивања средстава из НИП-а за одобрене пројекте у њихове општине, после чега је Ђилас обећао да ће разговарати са другим министрима у Влади, како да се ти проблеми превазиђу. Он је притом указао да ће предност у одобравању средстава НИП-а имати пројекти на регионалном нивоу у којима се уједињује више општина, уз напомену да је до сада стигло 7.000 пројеката који конкуришу за овај новац. Ђилас је, такође, изразио очекивање да ће у 2008. години НИП бити финансиран из буџета, али и кредита међународних финансијских организација и фондова Европске уније. Према његовим речима, до сада је, од планираних 388 милиона евра, реализовано свега 110 милиона, док је остало отишло у девизне резерве. Министар Ђилас је најавио да ће нови конкурс за средства НИП-а бити расписан већ у марту наредне године и да ће стратешки приоритети за улагање бити инфраструктура, повећање запослености и образовање.

Ј. Станојевић

Септембарска производња у басенским рудницама

Испуњена очекивања

РТБ. – Први пут ове године месечна производња у борским и мајданпечким рудницама премашила је хиљаду и по тона бакра у концентрату. На септембарски учинак од 1.501 тоне највише је утицала стабилна производња у борским рудокопима, пре свега у „Великом Кривељу“, и повећана ангажованост на добијању бакра из шљаке. „Велики Кривељ“ дао је 810 тона, Јама 100, а бакар добијен прерадом шљаке тежио је у септембру 240 тона. У истом периоду у Руднику Мајданпек произуковано је 350 тона бакра у концентрату.

Доскорашња очекивања пословодства Рударско-топионичарског басена Бор о месечној производњи од хиљаду и по тона бакра сада су оправдана, а пројектовани резултати за целу годину реални и, што је још битније, достижни.

Менаџмент комбината бакра у 2007. години планира производњу од

16.280 тона црвеног метала из сопствених и 21.500 тона из свих осталих сировина. Укупно је, дакле, за ову пословну годину, предвиђена производња од близу 38.000 тона катодног бакра. За девет месеци произуковано је око 12 хиљада тона бакра у концентрату и близу 24 хиљаде тона електролитног бакра из домаћих и увозних сировина.

Само у септембру у Топионици и рафинацији дато је тек 1.690 тона катодног бакра и то 800 из сопствених и сировина шљаке и 890 тона катода из увозних и осталих сировина. На овакав резултат погона Топионице и рафинације утицао је ремонт металуршких постројења због кога агрегати нису радили 20-ак дана.

Очекивања су да се месечна производња бакра у концентрату у последњем тромесечју устали на хиљаду и по тона, што ће, уз добру цену

Први пут ове године месечна производња из басенских рудника премашила 1.500 тона бакра у концентрату

црвеног метала на светском тржишту – која тренутно износи близу 8.000 долара по тони – у знатној мери поправити ликвидност компаније и учини-

ти профитабилном експлоатацију руде у басенским рудницама.

Г. Тончев Василић

Агенција објавила нову аукцију за две басенске фабрике

Плове „низводна“ предузећа

РТБ. - Агенција за приватизацију објавила је 19. октобра јавни позив за аукцијску продају две фабрике из састава „низводних“ капацитета Рударско-топионичарског басена Бор.

На продају се по почетној цени од 208.335 долара нуди Фабрика за конфекционирање филмова у саставу Топионице и рафинације, и Истражни радови, фирма специјализована за геолошка истраживања, са Погоном за израду дијамантских круна. Почетна цена за ово предузеће у саставу Рудника бакра Бор износи 646.265 долара.

У оба случаја реч је о поновљеној трећој лицитацији, јер ће се предузећа продавати за 51 одсто првобитно установљене почетне цене. Подсетимо, Фабрика филмова својевремено је била процењена на 408 и по хиљада долара, док су Истражни радови са Погоном за израду дијамантских круна на првој аукцији вредели 1.260.187 америчких новчаница.

Продајна документација по цени од 40.000 динара ће за обе борске фирме бити доступна заинтересованим купцима од 22.10. – 7.11. ове године, а јавно надметање заказано је за 16. новембар у Агенцији за приватизацију. Уз пријаву за учешће на јавном надметању, потенцијални купци мораће благовремено да уплате и депозит који за Фабрику филмова износи 62 и по хиљаде долара, а за Истражне радове 193.880 долара.

Предмет продаје борских предузећа у саставу Басена је покретна и непокретна имовина која се у обе фабрике простире на око 1.600 квадратних метара. У Фабрици филмова за-

Борски геобушачи у Баљевцу на Ибру

послено је осам жена, док је у Истражним радовима и његовом погону дијамантских круна укупно запослено 98 радника. Обе фирме продаће се на лицитацији неоптерећене дуговима.

Из пакета такозваних низводних предузећа у саставу РТБ-а Бор, не продате су још увек четири фирме које послују у оквиру Топионице и рафинације: Фабрика арматура, жагубичка Фабрика одливака, Фабрика соли метала и галванских производа и Фабрика фотохемикалија и аутокосметике. Аукције које су организоване за њихову продају до сада су биле неуспешне, а последњи покушај продаје био је 31. маја ове године.

Г. Тончев Василић

Други пишу

Финансијска снага купаца услов за финиш трке

БЕОГРАД. – На поновљеном тендеру за приватизацију Рударско-топионичарског басена Бор пет компанија за које је тендерска комисија претходно проценила да испуњавају прописане услове откупиле су тендерску документацију. Ово је први пут да се у тендерској процедури тражи мишљење о потенцијалним учесницима у надметању за куповину неког предузећа. Према речима **Владе Познанића**, консултанта у ревизорској кући Дилојт, која је и приватизациони саветник за продају РТБ-а, тим потезом би требало да се постигне виши степен конкуренције.

- На претходном тендеру за приватизацију борског басена пријавило

се више од двадесет фирми. Њихови представници имали су право увида у документацију, обилазили су руднике и Топионицу, и после свега понуде нису достављене јер неке од тих фирми нису испуњавале ни елементарне услове тендера који, између осталог, прописује одређени годишњи приход. Измењеним условима тендера, који су овог пута оштрији и захтевнији, предвиђено је да компаније које желе да учествују морају прво комисији да докажу да имају финансијску снагу за тај потез, и тек када добију „прелазну оцену“, могу да учине следећи корак – објаснио је за Данас Познанић.

("Данас")

Поводом јубилеја "Колектива"

РТБ. - Не само да је силна као гром, реч која преноси информацију данас господари светом. "Ако комуницираш, постојиш" – максима је коју је изнедрило ново доба – доба масовне комуникације. Његово величанство – медиј, било да је у питању штампа, радио, телевизија, филм, интернет или интерактивни облици повезивања – у савременом свету достигли су такву моћ захваљујући чињеници што могу безгранично да шире речи које су "покретна, стварна и жива снага".

Премда у битно другачијим привредним и друштвеним околностима, схватили су то и они који су пре шездесет година увидели потребу обавештавања радника о дешавањима у Предузећу борских рудника и покренули излагање фабричког листа. Датум који је ушао у историју југосло-

своје име и реноме градио управо прихватајући светске трендове у области технике, технологије, маркетинга, менаџмента, управљања квалитетом, али у последње време и у делу односа са јавношћу. Увиђајући значај и моћ информисања као важне пословне

Силна је реч као гром

"Велика је, ваистину, и неиспитана тајна речи. . . О браћо моја, ми не можемо ништа шапнути земљи што неће чути небеса. . . Силна је реч као гром."

(Владика Николај Велимировић)

венског, односно српског новинарства – 1. новембар 1947. године – није само рођендан "Колектива", већ је од тог датума почела и јавна информативна делатност у Бору. Почев од првог броја у коме је писало да "Борски колектив" треба да буде најоштрији критичар свега негативног, најбољи пропагатор позитивног и најозбиљнији организатор за све што је корисно", лист је све време имао немерљив допринос у борби за јавну реч, афирмацију рада, знања, свих видова стваралаштва и правих духовних, моралних и културних вредности.

Пуних шест деценија трају напори и настојања "Колектива" да предузеће које га је изнедрило овековечи на новинским страницама, најпре у олову, а потом и савременијим техникама. И као што рече један наш суграђанин – поета "Како је Борски рудник, чије је гласило и званично одувек био, пролазио кроз различите периоде, тако је и "Колектив" дисао са њим: понекад пуним плућима и големим дахом, понекад сипљиво и тешко". Ни најновија дешавања везана за реструктурирање и процес приватизације Басена нису га мимоишла, већ су и посебно истакла његов значај и улогу у креирању адекватне слике у јавности и повољне климе у његовом пословном и друштвеном окружењу. Отуда и суштински задатак његове програмске оријентације јесте да представља истински информативни сервис запослених у предузећу. Прецизније, да их објективно, потпуно и благовремено обавештава о остваривању производно-финансијских планова, свих сегмената пословне политике, раду органа управљања, менаџмента компаније и репрезентативних синдиката. Не само што радници имају право на то, већ, у великој мери, доприноси њиховој већој мотивисаности и ангажовању.

Комбинат бакра је током свог више од једновековног постојања

функције ради ваљаног одлучивања и управљања, и наша компанија се сврстала у ред оних које одликује модеран приступ у области интерне и екстерне комуникације. Од половине прошле године има и своју интернет презентацију, а на веб-сајту РТБ-а већ шест месеци може се прочитати и електронско издање "Колектива". У време када је настајао, проблем релативно малог тиража, а велике жеље да га сви прочитају, решаван је доброкомшијским односима, па је лист кружио од породице до породице. Захваљујући овом електронском медију, он данас одлази у многе домове, али га читају и министри, пословни партнери, добављачи, купци, пензионери. Добили смо могућност да актуелна, свежа информација о дешавањима у фирми брзо оде у свет и обезбеди активан интеракцијски однос са запосленима у Басену и укупним јавним мњењем. Тако и надаље остајемо својеврсна трибина отворена за стваралачко мишљење и двосмерну комуникацију између редакције и читалаца.

Искрено се надамо да се нисмо обрुकали у тој (не)могућој информативној мисији да допринесемо успешнијем пословању компаније, али и стицању и очувању пословног имиџа и угледа који комбинат бакра има. Поштовањем основних постулата и етичког кодекса новинарства, трудили смо се да листу осигурамо кредибилитет и читаност. Бићемо веома срећни уколико је ваш одговор потврдан. Редакција ће настојати да "Колектив" и убудуће, у нади да га неће одувати транзициони ветрови као многе фабричке листове у приватизованим фирмама у Србији, буде озбиљан, високопрофесионалан и одговоран лист који ће се читати и коме ће се веровати.

Редакција

Сарадња Владе Јапана и Србије у реконструкцији наше рударске индустрије

Подизање српског рударства

Александар Поповић: Циљ није лак, али је, верујем, остварив, а то је битно увећање учешћа рударског сектора у бруто производу Србије. – Тадаши Нагаи: За све инвестиције важна су три услова: безбедна земља, стабилна политика и заштита инвеститора. – Зоран Теодоровић: Приход рударског комплекса сада је 1,3 милијарде долара, а желимо, и наши потенцијали нуде, да у наредних 5 до 10 година стигнемо до четири. – Јуџи Нишикава: Прилагођавајући се слободном тржишту Србија мора да развије инвестициону климу и реформише институције сектора

Следе промоције у Токију, Лондону и Торонту - детаљ са "Workshopa" у Београду

БЕОГРАД. - Уверен сам да ће помоћ јапанске владе посредством агенције „Дажка“ на промоцији инвестиција у рударство Србије, која ће се одиграти у Јапану, Великој Британи-

Александар Поповић

ји и Канади, допринети остварењу циља који није лак, али је, верујем, остварив, а то је битно увећање учешћа рударског сектора у бруто производу Србије. Задовољан сам што се сарадња владе Србије и Јапана у овој области одвија на најбољи могући начин и у континуитету, а овај семинар је њен наставак у имплементацији мастер плана за промоцију рударске индустрије Србије.

Овим речима је, између осталог, Александар Поповић, министар рударства и енергетике у Влади Србије, отворио семинар о студији мастер плана за рударство под насловом

„Одређивање правца реконструкције базе рударске индустрије“ 19. октобра у Београду. На овом плану раде министарства рударства и енергетике и заштите животне средине са агенцијом јапанске владе „Дажка“ (JICA), па је присутне поздравио и његова екселенција Тадаши Нагаи, амбасадор Јапана у Србији, наглашавајући да се јапанска амбасада од 2000. године труди да помогне развоју српског рударства и привреде:

-Притом не мислим само на донације јапанске владе од око 200 милиона евра, већ и на организацију Јапанске привредне коморе у Србији и на помоћ при реализацији овог мастер плана. Рударска активност је важна у свакој земљи, тако да се надамо да ће и уз помоћ овог семинара доћи до унапређења рударства у Србији, што ће осетити цео српски народ кроз економски опоравак. Надам се да ће порасти интересовање за страна улагања у Србију и волео бих да то буду јапанске компаније, што не значи да је семинар направљен само за њих. Јер, имаћемо презентацију српског рударства у Токију, али исто тако у Лондону и Торонту. А, за све инвестиције постоје три веома важна услова: први је - безбедна земља, други - стабилна политика те земље, а трећи - да закони у њој штите инвеститоре!

Т.М. Шикано, представник „дајкиног“ офиса за Балкан (канцеларија је лане пресељена из Беча у Београд) нагласио је да имамо срећу што можемо да радимо са више од 10 експерата из Јапана који, уз то, сви воле Србију. Пројекат ће се радити нешто дуже од године, укључујући детаљне теренске радове, семинаре и пет извештаја. Одвија се без проблема

захваљујући професионалној сарадњи српских и јапанских стручњака, а у целу организацију укључена је и SIEP-а, тако да је интерес Јапана за Србију у последње време знатно

Тадаши Нагаи

повећан, уз – додао је у шали - малу помоћ Новака Ђоковића и других ваших спортиста попут Ане Ивановић...

Настојећи да исказе суштину новог пута у рударској индустрији, Зоран Теодоровић, начелник Одељења за рударство и геологију при ресорном министарству, рекао је да Србија данас има око 200 активних рудника металних, неметалних и енергетских сировина. Процена је да садашњи приход ове индустрије износи око 1,3 милијарди долара. (Односи се на око 40 милиона тона лигнита, производњу бакра у Бору, олова и цинка, као и свих неметалних сировина, нафте и гаса).

-У наредних пет до десет година желимо да привучемо инвестиције, повећамо производњу и постигнемо четири милијарде долара. То наши природни потенцијали и нуде - казао је Теодоровић - кад се узме у обзир ситуација на тржишту метала, тенденције у енергентима, остали привредни оквири. Да бисмо то постигли – повећали капацитете, изградили нове објекте, обезбедили сировинску основу за друге гране, отворили нова радна места, остварили директан приход Републике и локалних заједница - морамо имати концепт.

Концепт се, по Теодоровићу, састоји из три тачке: реструктурирања и приватизације, измена системског оквира и препознатљиве промоције наших потенцијала. Све оне воде једном циљу – инвестицијама! Без њих се нема о чему говорити и дабе нам природни потенцијали ако не унемо да их артикулишемо. Зато је ту несебична помоћ „Дажке“ и компаније MINDECO. Мастер план утире добар пут да се наше могућности приближе озбиљним инвеститорима. Описујући стање у области прописа, он је изјавио да се приступа изради нове регулативе за геолошка истраживања, а у

Зоран Теодоровић

сарадњи са Светском банком припремљен је предлог стратегије управљања минерално-сировинским комплексом. Предстоји формирање Агенције за рударство, а Министарство заштите животне средине оснива Геолошки институт.

Теодоровић сматра да висока цена метала у последње две-три године даје наду да ће се успешно завршити реструктурирање и приватизација, привући домаћи и страни инвеститори и да ће се ући у нови инвестициони циклус у области рударства од око милијарду долара. На једној страни у обнављање инфраструктуре, опреме и процеса, рецимо у Бору, а на другој, у отварање нових рудника од стране концесионара као што су Рио Тинто и Данди уколико се потврди ваљаност потенцијала тамо где истражују (Пискање и Црни врх). Што се тиче неметала, развој путничке и железничке инфраструктуре указује да само потребе за техничко-грађевинским каменом пружају велику шансу, што такође учвршћује уверење да ће се српско рударство подићи.

Говорећи о основама и препорукама мастер плана, Јуџи Нишикава, руководилац „Цајка“-тима, као основни проблем рударске индустрије Србије видео је, најпре, оздрављење рударских активности у условима тржишне економије. Те активности и међународна конкурентност су на незадовољавајућем нивоу, а ево зашто мисли да је тако?

-Као прво – казао је Нишикава - закони нису прилагођени условима слободног тржишта. Постоји Закон о геолошким истраживањима, што је ретак случај у свету. Ипак, Србија је на добром путу ка потпуним условима тржишне економије и закон који је важио у претходном поретку мора да се промени да би се испунила очекивања. Ни организација сектора није потпуно прилагођена слободним тржишним приликама, а то исто односи се на систем и на припрему података. Све то мора да се доведе бар на минимално задовољавајући ниво.

Са аспекта слободне економије систем је неразвијен, приватизација је у току и рудник Рудник (Г. Милановац) један је од њених првих успешних примера. Знатно је побољшао своје управљање и Нишикава претпоставља да сада остварује знатан профит. Припрема информација у вези са рударским сектором је у току, а што се позиције српског рударства у светским оквирима тиче, руководилац „Цајка“- тима је упозорио на велику конкуренцију у обезбеђивању минералних ресурса. Кина је у великој експанзији, Русија повећава изворе, западни свет покушава да одржи ресурсе којима располаже, па рудници постају већи, модернији, боље организовани, а производња јефтнија. Исто тако, тамо постоји и организована државна инвестициона клима, сектор управљања је развијен.

А, Србија? Она има пуно проблема које треба да реши! Пре свега, да развије инвестициону климу и реформише институције сектора. Зато у мастер плану постоје акциони и програм јачања институција чије ће извршење довести до промоције инвестиција, побољшања у управљању сектором и заштитом животне средине. Све ће то довести до развоја приватног рударског сектора и на крају до побољшања целокупне рударске активности. Првих пет година, према плану, односи се на организацију и унапређење рударског сектора, а следећих пет је промоција рударства.

Управљање и организација у рударству су посебно важни и „Цајка“-тим припрема неколико планова за њихов развој. Представљени предлог организације рударског сектора указао је да Министарство рударства и енергетике нема депарتمان за стратегију који је апсолутно неопходан, као и Агенција за рударство чији се задаци виде у области управљања. Једна од идеја је и да се створи неки фонд за рударство јер без новца не може ништа да се уради. А, новац долази из различитих пореза, доприоса, државних прихода и могао би да се користи за зајмове за геолошка истраживања, изнајмљивање и куповину опреме, зајмове за развој и заштиту животне средине. Приход од накнаде за коришћење минералних сировина, који се убире од ове године, такође, указује на могућност оснивања оваквог фонда.

-Промоција рударске индустрије - закључио је Нишикава - најпре повећава запосленост, а потом унапређује макроекономију, приходе у чврстим валутама, као и покретање делатности везаних за рударску индустрију. Јачају пословне активности, а и заштита животне средине. Исто тако и менаџмент рудника мора да буде на високом нивоу да би био конкурентан, да би могао да ствара профит.

На семинару су говорили и представници Агенције за приватизацију, Министарства заштите животне средине, агенције Владе Србије за страна улагања и промоцију извоза (SIEPA), Јапанске дуванске индустрије (прва приватна инвестиција ове земље у Србији). Из експертског тима „Цајке“, о прегледу проширења ГИС-базе података говорио је др К. Wada, док је г-дин М. Murata изнео искуства управљања животном средином у јапанском руднику Камиока. Експерт за геологију М. Marutani говорио је о истраживачкој делатности, г-дин Shingu о питањима побољшања рударења у рудницама малих и средњих капацитета. Тема експерта за финансије М. Ozaki-ја била је унапређење управљања у рударству, док је Ohki Hisamitsu представио резултате истраживања борског и јаловишта Леце о чему ћемо детаљније у наредном броју „Колектива“.

Текст и снимци: Љ. Алексић

Мастер план промоције рударске индустрије Србије у завршници

Похвале од Јапанаца

Јуџи Нишикава и Оки Хисамицу, представници компаније „MINDECO“, којој је државна агенција ЈСА (цајка) поверила пројекат финансиран од јапанске Владе, веома похвално се изразили о прелиминарним истраживањима могућности модерне, економски и еколошки оправдане експлоатације борског и флотацијског јаловишта рудника Леце коју је урадио борски Институт за рударство и металургију

ИНСТИТУТ. - Ово је једна од студија у оквиру пројекта агенције ЈСА (Цајка) на коме желимо и даље да радимо заједно јер смо веома задовољни вашим истраживањима старог борског јаловишта која указују да овде можемо имати нови рудник. То је веома добро и зато што Србија има више јаловишта са изгледима да постану прави рудници. Ваш рад је почетак и добра претходница економским студијама после којих следи – бизнис, одно-

-Ово што је урађено у Бору само је део врло комплексног, мултидисциплинарног Плана – казао је Теодоровић. – MINDECO корпорација је на њему ангажовала 10 експерата за различите области и негде до марта имаћемо шансу да, са јапанским колегама, у Токију, Лондону и Торонту потенцијалним инвеститорима покажемо какве могућности и шансе имамо. Радује ме да су Јапанац задовољни оним што је урадио

Институт и надам се да ће Мастер-план послужити као оквир за многе друге пројекте и шансе.

Овакве оцене великих компанија и светских експерата свакако годе борском Институту, али треба знати да су дошле после четворомесечног свеобухватног рада - од геолошких бушења, хемијских анализа и њиховог тумачења, до мањих експерименталних добијања бакра из јаловине и сугерија могуће технологије попут солвент-екстракције. Све то даје наду за

Јуџи Нишикава преузима финални извештај од Зорана Стевановића

сно издвајање бакра и злата. Румунија је 2000. имала велики проблем од изливања отпадних састојака у Дунав, а и Македонија има сличне проблеме, па се овим пројектом у Србији долази до неког примера технологије која ће се концентрисати на јаловишта. Уколико „прође“ ово што смо предложили и дође до примене поступка солвентне екстракције за ревалоризацију бакра из јаловишта, бићете први у Европи који имају ту технологију за такве сировине. Веома смо заинтересовани за будућност Србије и сматрамо да је овај План води ка европским стандардима. Тако ће, кад се појави на европском тржишту, имати шта да покаже. Српски стручњаци су веома образовани и желели бисмо да се створе услови за још бољу сарадњу између њих и јапанских експерата, а методе којима ће се доћи до тога већ су негде забележене у садржајима Мастер плана.

Овако је Јуџи Нишикава, 15. октобра, у Бору оценио сарадњу са овдашњим Институтом током примопредаје финалног извештаја о истраживањима рађеним у оквиру Мастер плана за промоцију рударске индустрије Србије. Примопредаји је присуствовао и Оки Хисамицу, његов колега из MINDECO, компаније групе MICUI којој иначе припадају свима знане Тојота и Тошиба. Био је ту и Зоран Теодоровић, у име Министарства за рударство и енергетику које је, са Министрством за екологију, дало пуну подршку овом подухвату који ће омогућити да се рударство Србије промовише у Јапану, Енглеској и Канади.

Изражавајући задовољство што се Институт показао као права кућа која ће пратити MINDECO у овом истраживању, Теодоровић је казао да су почетни резултати у оквиру Мастер плана и ове студије охрабрујући. Поготово што се Планом започиње решавање нечега што је до сада, углавном, третирано као еколошки проблем, а у будућности се може сматрати потенцијалом, техногеном сировином која ће, можда, бити предмет посебне обраде. Мастер план је општи план за промоцију српског рударства и рударске индустрије на коме је подршка јапанске владе потпуна, а у садашњем „међупролазу“ доста је добрих резултата.

даљу сарадњу са MINDECOM на детаљнијим економским проценама, па и пословима ван Србије.

-Наш задатак био је – чуло се од директора Института Властимира Трујића - да за борско, али и јаловиште рудника Леце дамо основне податке како да из њих најпре извучемо заостале метале (реда величине око 0,35 посто бакра) и прерадимо јаловину на такав начин да њен остаток у будућности не буде претња животnoj средини. Резултати указују да ће прерада тог отпада бити индустријски исплатива и пласирањем ове студије рачунамо на привлачење страних инвеститора. Истовремено, сагледали смо и потенцијале флотација рудника Грот и Рудник.

Мр Зоран Стевановић, координатор одељења за ПМС и вођа радног тима, изузетно је поносан што је Институт добио овај посао у конкуренцији бројних рударских институција у земљи и што нису испитиване могућности ревалоризације корисних компоненти само борског јаловишта са неких 27 милиона тона материјала.

-Прелиминарно смо утврдили да је могуће исплативо валоризовање бакар заосталог у старом јаловишту током 70 година депоновања, а притом решити и један еколошки проблем. Јер, подразумева се да би се сва та сировина, током ревалоризације, пребацила на еколошки безбедније место и смањило њен негативан утицај. На другој страни, што је г-дин Нишикава истакао, ми бисмо били први рудник у Европи који би на таквој сировини имао ту модерну технологију. Изузетни резултати говоре да би многи рудници пожелели да имају овакве отпадне материјале, па се надамо да ћемо у следећем кораку моћи мало дубље да их испитамо и предложимо комплетну технологију са економском и еколошком анализом. Надајући се даљој сарадњи са MINDECOM и очекујући да све резултате и индустријским погоном за прераду ове сировине, настојали смо да у проблематику уђемо дубље, па смо дали и више података него што је тражено.

Љ. Алексић

Након 25-дневног застоја Топионица и Сумпорна полако повећавају производњу

Залет после ремонта

У октобру се очекује 1.600 тона катода, односно укупан десетомесечни учинак од 25.600 тона. - Ако се у новембру и децембру да још по 3.000, до краја године се може рачунати на око 32.000 тона катода. - Раст производње омогућио би да се исплате трошкови ремонта од преко два милиона евра, да зараде буду редовне, порасту за раст трошкова живота (7-8 одсто) и да се исплати део јубиларних награда. - У току ремонт доре-пећи у Златари

ТИР. - Постоји реална могућност да до краја године наставимо повећање производње и да се редовно прераде сви увозни и концентрати из наших рудника. То ће омогућити да се исплате текући трошкови и зараде са тенденцијом пораста за раст трошкова живота (што је за последњих неколико месеци 7-8 одсто), као и да исплатимо део јубиларних награда. Наше платежне могућности директно зависе од производње и стартовали смо пуном паром пошто треба да исплатимо и оно што је рађено током ремонта. После застоја од 25 дана сакупили смо довољно шарже за

увозних, било би то само прављење шљаке и губитака. Зато је и циљ да се ради са увозним концентратима докле год се не повећа количина домаћих. У металургији је веома важно и да се ради пуним капацитетом јер су тада нормативи на планском новоу, док сваки застој повлачи потрошњу енергената и читав низ других трошкова.

Поред недостатка концентрата и техничких разлога, највећи број застоја Топионица и даље има због екологије. Они обарају машинско ангажовање њених агрегата испод 80 одсто. Готово свакодневно стоји се неколико сати, поготово сада када су

ако и тога нема, још је горе. Онда се прелази на кампњски рад који смо имали 2004. године и не повратио се!

Отуда се у нешто "скраћеном" октобру (пошто се почело четвртог) из Топионице очекује 2.600 до 2.700 тона анода, од прераде око 16,5 хиљада тона концентрата, а из Електролизе око 1.600 тона катода. Електролиза је, по ремонту Топионице стартовала са 160 купатила, а крајем октобра изашло се на 256. Иде се ка 360 хелија, што би омогућило производњу од око 3.000 тона катода месечно.

-Производња у октобру биће око 1.600 тона катодног бакра, што је

недовољно за подмирење свих

трошкова РТБ-а.

Међутим - каже Лековски -

нужно је да исплатимо трошкове

ремонта, па ћемо добар

део дуговања испоручиоцима, како концентрата

тако и секундарног бакра, морати да

надокнадимо у првој декади

наредног месеца. Јер, са повећањем

броја хелија, сав анодни бакар који се сад

улаже поћеће да излази из Електролизе у

првој декади новембра. Рачунамо да ће са

увозним и домаћим концентратима произ-

водња бити већа у наредном месецу и да

ћемо достићи 3.500 до 4.000 тона анода

месечно и око 3.000 тона катода. Тако би,

закључно са октобром имали око 25.600 тона

катода, а ако се у новембру и децембру да

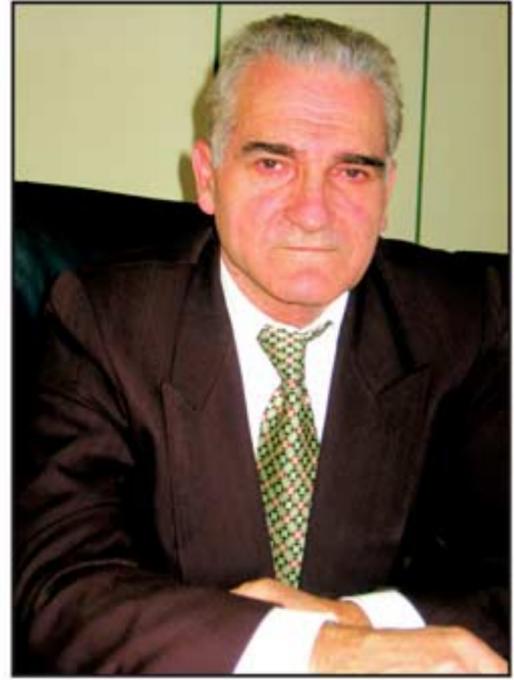
још по 3.000 тона, крај године се може очеки-

вати са 32.000 тона катода, мада је план нешто већи.

После ремонта у Топионици и Сумпорној, на ред је дошла и доре-пећ у Златари. То ради "Мгнохром" и до краја године очекује се још једна кампања ливења злата и сребра, које је обично ишло на два месеца док се накупи анодни муљ. У застоју је и производња плавог камена, такође, због сервисирања, а недовољно је и електролита да би се производио бакар-сулфат пошто интензивно пуњење Електролизе смањује могућности рада Регенерације.

Фабрика сумпорне киселине засад прати Топионицу дајући 300 тона монохидрата дневно. Очекује се да тржиште не буде спорно. Залихе су пале на испод 5.000 тона и предвиђа се да ће по приватизацији ИХП Прахово, јединог садашњег потрошача, почети нормално да ради и да се неће доћи у позицију да се зауставља Топионица због Сумпорне.

Фабрика бакарне жице ће од почетка године до краја октобра остварити око 2.800 тона, што је недовољно и далеко од доброг, али захваљујући томе да део овог производа иде у динамо-жицу, која је досад изашала на 672 тоне, а до краја године ће до 800, то је задовољавајућа

Блажо Лековски

количина имајући у виду стање код купаца који су, такође, у фази приватизације. Проблеми су нешто већи у Ливници бакра и легура јер је производња која је ишла за Мајданпек и Севојно - заустављена. Они раде за себе и сада се једино разговара са Севојном да секундарни бакар који долази отуда заврши у виду трупаца за њих. Ту се очекује производња од 200-300 тона месечно, што је опет недовољно. Можда би веће количине могле да иду ван земље, али је проблем недостатак бакра.

МАЛО БАКРА ЗА ПЕРЕРАДУ

-Ни један страни купац неће се задовољити једним камионом, већ жели уговор на хиљаду-две тона - истиче Лековски. - Надам се да ће са повећањем производње бакра нови власник Ливници обезбедити тржиште. Тако ће пораст и производња трупаца, па и жице, чији је квалитет врло добар. Фабрике су исправне, могу нормално да раде, имају капацитет, остаје проблем сировина, односно бакра. Прерада метала је у последње време солидна пошто је са ИНСОМ успостављена добра сарадња, а ИНСА је успела да поврати велики број купаца из бивше Југославије. Квалитет наших производа задовољава и рачунам да ће производња расти, мада и ту постоји један проблем, а то је цена месинга пошто је цена сировина које улазе у његов састав већа од његове. Али, вероватно ће светско тржиште и то ускоро регулисати.

Мало већи проблем је Фабрика одливака у Жагубици у којој је остало само осам радника који су досад живели од залих јер се наручују врло мале количине. И, док се до радника може доћи повременим уговорима, проблем је да се мало ојача тржиште. Надамо се да ће ФОЖ наћи купца пошто се у последње време интересују две јаке компаније. Фабрика соли метала обавља свој део посла, а Фабрика филмова ће се, по очекивањима Лековског, врло брзо приватизовати. Њена продаја је оглашена и нада се да ће успети.

Љ. Алекси

Платежне могућности ТИР-а директно зависе од производње

октобар, а, имајући у виду да је за наредна 4-5 месеца уговорено по 5.000 тона увозног концентрата, са наших 8,5 до 9.000, тона, рачунамо да ћемо месечно прерађивати око 17-18 хиљада тона сувог концентрата. То је око 20.000 тона шарже, што омогућава да месечно дамо преко 3.500 тона анода и око 3.000 тона катода.

Овако Блажо Лековски, директор Топионице и рафинације, види производњу бакра до краја године. Она би резултирала тиме да ТИР као целина не буде велики губиташ, поготово што се и цена сумпорне киселине вратила на нормалу од седам евра по тони. Наравно, све то је и под условом да садржај бакра буде солидан јер међу домаћим има доста концентрата из топионицке шљаке у коме је проценат бакра до 13 одсто. То прилично разблажује шаржу, па бакар у њој не прелази ни 15 одсто.

-Само захваљујући увозним концентратима не топимо узалуд и не производимо шљаку - каже Лековски. - Јер, садржај бакра у њима је до 23 посто (последња испорука), док је у кривељском просечно 16,5 одсто, у мајданпечком 15,71, а у концентрату из шљаке 12,62. Кад се све то смеша, опет је то 15-16 процената и да нема

мерне станице у градском парку и код Југоптрола покварене, па се појава повећаних концентрација прати на основу реакција грађана и осматрања димњака од стране технолога и радника Топионице.

ЗОВИТЕ УПРАВНИКА

-Зато је боље - препоручује Лековски - да грађани позивају управника Топионице, а не Министарство заштите животне средине. Све док се апарати не поправе дабе нам је што неко информише Београд јер наш је задатак да то решавамо, а то чинимо заустављањем реактора или конвертора, или и једног и другог. Примера ради, када смо стартовали после ремонта, још су горела дрва, дакле о сумпор-диоксиду ни говора, а нас већ зову из Министарства?! Због тих "еколошких" застоја нам је и тешко да предвидимо количину коју можемо да прерадимо за месец дана, али, 17-18 хиљада тона сувог концентрата можемо. Прерађује се углавном Асарел - концентрат за Ист Поинт и нешто за Гранд инжењеринг. Тражили смо више, али засад може само тих 5.000 тона месечно и са овим нашим достићићемо до 14.000. Али,

Нови багер увелико скида раскривку на кривељском копу

„Терекс“ пожурује гампере

Руке младог багеристе биле су на дојстицима, ноге на педалама, очи на све стране - у кашнику, у дампер крај багера, у дисплеј са информацијама о стању машине. Са 4-5 кашика пунио је грдосије које су „послушно“ прилазиле, а потом у облаку прашине јуриле да искипују јаловину која кривељске рударе одваја од 10 милиона тона руде и нешто извесније будућности

КОП КРИВЕЉ. – Моћан, обасјан последњим михољским сунцем, као усамљени бели цвет на голом брду јаловине које треба да сравни за три етаже и доведе кривељске рударе до 10 милиона тона руде, нови багер се већ био размахнуо тог 17. октобра када смо дошли на коп да (после 25 година) погледамо једну нову машину. Некако се осећало да је са

сплеј са компјутерским информацијама о стању машине. Са четири-пет кашика пуни камионе који „послушно“ прилазе, а потом у облаку прашине грабе да искипују јаловину која овај рудокот одваја од нешто извесније будућности.

Мада је завршио средњу економску школу, Далибор је, као и четворица његових колега, до јуче возио баш те тешке камионе, а онда му је указано поверење, пружена нова шанса - обука за рад на багеру „TEREX RH 120-E“. Плата је, каже, иста, али изазов није.

– Ово је нешто ново и треба га савладати – каже будући багериста. – Друга ми је недеља обучавања и потрајаће још мало. Што више савладавам руковање багером, све ми се чини да је као и сваки други посао, али знам да је изазовнији, тежи, одговорнији. Команде овако моћне

машине су задња реч технике. Све је компјутер. Струја, хидраулика, температура „држе се на оку“ преко дисплеја, командује се дојстицима као код видео игара и ножним педалама, а црева, пумпе... морају и „физички“ да се прегледају током, пре, и после рада.

Хуснија Сејдиновић, багериста из рудника мрког угља Бановића, где оваквим машинама одавно обара рекорде (товарио је, каже, за смену по 140 тешких камиона, 24 на сат), са још једним колегом из Бучима, дошао је да подучи ове момке.

– Машина је брза – каже Сејдиновић. – Њен капацитет је 4.800 кубика за смену. Купљена је да ради, а не да стоји, што значи, да су јој потребни и окретни, млађи руковаоци какви су овде и одабрани. Обучавајући их, по-

себно их упозоравам на сигурност, а брзину утовара постићи ће радом. Напредују добро и за пар дана моћи ће сами да раде пуним капацитетом.

По „протоколу“, после 100 сати рада следио је први сервис и представници TEREX-а (произвођач) и TEKNOX-а (дилер за Србију) чекали су га на лицу места. Било је очигледно да неће имати пуно посла, али, процедура је процедура. Радомир Милосављевић, сервисни инжењер TEREX-а из Дортмунда, нам рече:

– Не што је ово први багер који монтирам у мојој земљи, него су се људи овде екстра припремили. Први пут долазим на тако добро урађен монтажни плато где је и све остало - кранови, људство - било потпуно спремно. Врло лако и без траума сам склопио багер јер нас је послужило и време. Најтеже је било спајање горњег и доњег фрема када уз помоћ кранова треба да се дигну 32 тоне и све удеси у милиметар. Али, успели смо. После тако добре монтаже багер је почео да ради без пробелма и ево - све се види! Овакве машине сам монтирао у Ирану, Узбекистану, Русији, Македонији, БиХ. „О&К 20“ је наш најпродаванији производ. Додуше не електро, као овај овде, али све више и електро. Врло је брз и у њему је све тако подешено и компјутеризовано да се максимално искористи снага коју поседује.

Видоје Адамовић, технички руководилац копа „Велики Кривељ“, који све ово координира, наглашава да је машина из класе најсавременијих хидрауличних багера. Има већу запремину кашике (15 м²) од старих „сајлаша“ (где је 11,47 м²) и знатно краћи циклус утовара, тако да може да утовари 20 до 30 камиона за сат. Сада раде само три камиона.

– Овог месеца рачунамо да утовари око 300 хиљада тона јаловине, а наредних 500 до 700 хиљада тона ископина – каже Видоје. – Пошто ће до краја ове године радити само на јаловини, очекујемо да у марту наредне овде „отворимо“ веће

количине руде. Од ње нас деле три етаже. Сада смо на 340. коти, а треба да сиђемо на 290. Кад „отворимо“ тих 10 милиона тона руде идемо на повећање капацитета њеног откопавања тако да нећемо више месечно давати по 300 – 400, већ по 600 хиљада

Видоје Адамовић

тона. Тако ће производња бакра месечно порастати до 1.500 тона. Расположење радника и руководства је сада боље јер да овај багер није стигао имали бисмо у наредној години проблеме са количинама руде. Бакра би било мање, а тиме би и опстанак предузећа, односно копа, био доведен у питање.

Адамовић наговештава да је до краја године у плану набавка још неколико камиона из Белорусије марке „белаз“ носивости 130 тона. По конструкцији и техничким карактеристикама они су слични постојећим. Очекује се да први „белаз“, као и један булдожер, стигну почетком новембра, а следећих месеци, можда, још неки камион. И они се купују на лизинг као и нови багер који кошта око 2,7 милиона евра, а са пратећим додацима близу три. Адамовић, такође, хвали све који су склапали багер, а један од њих је и Предраг-Пеца Станисављевић, пословођа машинског одржавања.

– Монтажа је обављена у најкраћем року, без икаквих повреда. Била је компликована јер је све дошло у великим и тешким склоповима. Само једна гусеница је тешка 37 тона. Све се радило по протоколу склапања, од јутра до вечери - по западњачком систему - јер такви тешки послови се не раде поћу. Сервисери су са нама до 100 сати и први сервис ћемо обавити за који дан, а онда нас остављају. Преузимамо бригу о багеру, али људи су већ били на специјализацији у Немачкој. Машина је, иначе, припремљена за рад у зимским условима, јер овакве раде широм света, па и у Сибиру на температурама до -40, и нижим.

На измаку смене у радионици одржавања затичемо Бошка Стојановића, главног пословођу припреме склопова за багере, и молимо га да нам каже како види ову куповину и како се излази на крај са осталом, веома старом опремом. – Куповина машина значи много за запослене у „В. Кривељу“. Ситуација се полако побољшава, поготово ове године. Стигао је нови багер, а набављају се и репроматеријали да би се одржавали остали багери. Кроз ову Припрему пролазе сви делови тако да се види да је у целини боља ситуација. Међутим, генерално гледано услови за рад на копу су и даље веома тешки с обзиром на то да су остале машине врло старе и тешко се одржавају. Коп се продубљује, путеви су тежи, а дотрајале су машине, алати, и у самој радионици, па и у то треба више улагати.

Радомир Милосављевић

Хуснија Сејдиновић

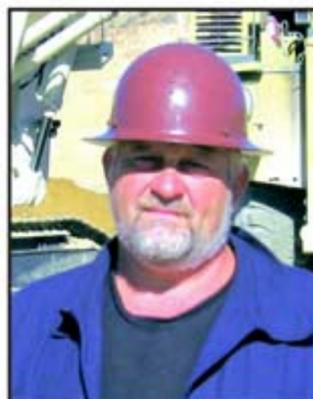

Далибор Стошић за командама багера

ним дошао и нови дах оптимизма међу људе који су после многих искушења минулих година одлучили да овде сачекају новог газду. За командама као у авиону затекли смо 27-годишњег Прокупчанина Далибо-

У октобру 1.000 тона

– За октобар смо зацртали око 350.000 тона руде која треба да да 1.000 тона бакра – каже Видоје Адамовић. – Од новог багера очекујемо 300.000 тона јаловине, а од осталих 250.000 тона. што се тиче остварења, до данас (17. октобар) „на плану“ смо како „на руди“ тако и „на бакру“, док „на јаловини“ бележимо мали подбачај са намером да се до краја месеца надоканди.

Предраг Станисављевић

Семинар о систему за развој вештина и регионалном развоју

Улагањем у људе до веће конкурентности

Неопходно формирање регионалних савета за стручно образовање и обуку који би рано препознавали квалификационе потребе на локалном нивоу. – Циљ Фондације "Ханс Зајдел" јесте стабилна ситуација и бољи стандард грађана. – Људи постају кључни ресурс и у Србији

БРЕСТОВАЧКА БАЊА. – Да би један регион обезбедио систем за развој вештина, неопходно је да се формирају регионални савети за стручно образовање и обуку чији је главни задатак да рано препознају квалификационе потребе, како би се школовали кадрови оних занимања која су потребна привреди. У њего-

Фондације за Србију и Црну Гору, која од марта 2001. године делује и у нашој земљи.

– Главни задатак ове фондације јесте јачање разумевања међу народима путем размене мишљења и она учествује у изградњи демократских структура, подржава владу, парламент и општине у прилагођавању европском законодавству у различитим областима јавног живота,

узимајући у обзир социјално-политичке, историјске, привредне и културне прилике. Пројекат у Србији и Црној Гори, пре свега, подразумева организацију и спровођење оваквих семинара у циљу образовања, усавршавања и размене информација. Њени партнери у вашој земљи су министарства унутрашњих послова и правде, Канцеларија за придруживање ЕУ ВРС, Народна канцеларија председника РС, НВО, одабране општине. Један од најважнијих задатака фондације јесте и да поспешује развој малих и средњих предузећа како би се створили социјални и економски услови на тржишту Србије који за крајњи циљ имају стабилну ситуацију и бољи стандард грађана – нагласио је господин Луц.

Говорећи о томе шта Србија треба да уради у наредном периоду како би се добила квалитетна радна снага и постигла конкурентност на тржишту, поготово ако се има на уму да у земљи још увек не постоји национални савет за стручно образовање и обуку, Иванковић је истакао:

– Услед глобализације, промене у свету рада су огромне. Флексибилност у овој области, практично, значи да радници треба да поседују вештине унутар једног образовног профила које му омогућавају прелазак из једног занимања у друго. Европски оквир квалификација подразумева сет, тачније осам кључних

Луц Кобер

компетенција или вештина, које треба да има човек како би био запошљив, односно да би уопште могао да се запосли. Иако се на улагање у људе у Србији још увек гледа као на трошак, однос фирми према овом проблему се полако мења, па и код нас они све више постају кључни ресурс. Предузећа су схватила да морају да инвестирају у људе, односно развој њихових вештина јер ће у будућности одлучујући фактор бити управо конкурентни радници.

Ј. Станојевић

Владимир Иванковић

вом раду учествовали би представници послодавца, удружења предузетника, синдиката, транзиционих центара, Националне службе запошљавања, образовних институција, општине, невладиних организација. Циљ савета је да интензивира везе између пружаоца и корисника услуга, као и да обликује ВЕТ стратегију (стручног обучавања, усавршавања) и понуду у складу са захтевима региона. Прецизније речено, да квантитативно и квалитативно пружи одговоре на питања радне снаге, омогући да се образовни профили регионално обликују и обезбеди информације о потребама у промени тих профила.

Ово је суже расправе у оквиру семинара "Како до система за развој вештина – подршка регионалном развоју и конкурентности предузећа" који је одржан 22. октобра у Брестовачкој Бањи. Предавач је био Владимир Иванковић, директор Центра за развој људских ресурса и менаџмент. Учесници семинара, који је организовао Центар за транзицију запослених у РТБ-у, били су представници кадровских служби басенских предузећа, синдиката и образовних институција, као и транзиционих центара у Бору и Мајданпеку. Њих је најпре поздравио Луц Кобер, руководилац пројекта "Ханс Зајдел"

Фонд за развој одобрио нове кредите

Највише пара младим предузетницима

Фонд за развој одобрио је, у оквиру два програма – кредити за почетнике без хипотеке и микрокредити за запошљавање – средства у износу од три милијарде динара, која ће омогућити отварање око 8.000 нових радних места у Србији, изјавио је министар економије и регионалног развоја Млађан Динкић. Динкић је напоменуо да ће предност при исплати средстава за тзв. старт ап кредите имати почетници до 40 година старости. Осталима ће средства бити исплаћена "ако не сад, онда из буџета за следећу годину", али ће их сви добити најкасније у јануару. Гледано према старосној структури, највећи

У Бору одобрено 35 кредита

У Борском округу "зелено светло" Фонда за развој добила су укупно 53 захтева за старт ап и микрокредите, а одобрена средства износе око 67 милиона динара, и то највише у борској општини (35 кредита – 48 милиона), затим у мајданпечкој (12 – тринаест милиона), неготинској (пет – пет милиона) и кладовској (један – 1,2 милиона динара).

број одобрених захтева је за почетнике од 25 до 40 година старости – 46 одсто, а за млађе од 25 година одобрено је 27 процената захтева. Најзаступљеније привредне гране у поднетим захтевима за кредите су прехранбена индустрија, услуге и прерада дрвета,

Прехранбена индустрија је најзаступљенија у поднетим захтевима

а при пријављивању сви региони у Србији су равномерно распоређени.

Динкић је указао да је за кредите за почетнике, на конкурс расписан у јулу, поднето 2.057 захтева, од којих је одобрено 1.507 (527 правним лицима и 980 предузетницима), у износу од близу две милијарде динара. Према његовим речима, на конкурс су могли да се пријаве сви који се до сада нису бавили приватним предузетништвом, без обзира на године, а кредити се одобравају на пет година, с почеком од годину дана и годишњом каматном стопом од један одсто. Динкић је указао да је почетни буџет за кредите за почетнике био милијарду динара,

али је одлучено да се свим позитивно оцењеним захтевима да шанса, тако да су додељена средства од две милијарде динара.

Када је реч о микрокредитима за samozapošljavanje, одобрено је 683 захтева у укупном износу од око једне милијарде динара, а сви којима су одобрени кредити имају обавезу да запосле најмање три радника са евиденције Националне службе за запошљавање. Одобрено су две врсте кредита – до 15.000 евра без хипотеке и од 15.000 до 30.000 евра с хипотеком, са годину дана чека и један одсто камате годишње.

Ј. С.

Други симпозијум "Рециклажне технологије и одрживи развој"

Највећи цех плаћа прирога

За оба скупа пријављено укупно 150 радова, преко 500 аутора и коаутора, од чега тридесетак из иностранства. – Кредит Светске банке од 32 милиона долара за санацију историјских еколошких загађења насталих током протеклог рада РТБ-а. – Милијић: отвара се ново поглавље у реализацији проблема везаних за животну средину и наш утицај на њу

Звонимир Милијић и Родољуб Станојевић

СОКОБАЊА. – Ограничене резерве и исцрпљивост основних стратешких сировина и све већа потражња за њима, као и све већа загађеност животне средине и глобалне негативне климатске промене проузроковане људским активностима, комплементарно и директно угрожавају опстанак и одрживи развој живог света на планети. Сходно томе, овај симпозијум има за циљ да анимира и окупи најеминентније стручњаке и институције у овој мул-

смо да ће дугорочно бити веома актуелан – истакао је проф. др Родољуб Станојевић, председник Организационог одбора, на отварању другог Симпозијума "Рециклажне технологије и одрживи развој" који је, заједно са 39. међународном октобарском конференцијом рудара и металурга, одржан од 7. до 10. октобра у Сокобањи.

За оба скупа било је пријављено укупно око 150 радова, преко 500 аутора и коаутора, од чега тридесетак ван наше земље, а било је присутно близу 100 људи, односно подједнак број учесника (45 – 50) на сваком. Половина радова је презентирана усмено или путем постера, док друга половина аутора уопште није дошла да представи своје реферате, па, по речима проф. Станојевића, за наредна окупљања остаје да се реши проблем и присуства оних који су послали радове.

У оквиру Симпозијума који је, иначе, организовао Технички факултет у Бору (Катедра за минералне и рециклажне технологије), 9. октобра, одржан је и округли сто на тему "Ремедијација земљишта загађених рударским радовима", на коме је представљено пет радова. Др Миодраг Миљковић, професор у пензији (ТФ Бор), говорио је о методама рекултивације пролома, улегнућа и јаловишта насталих подземном експлоатацијом минералних сировина, као и о техничким пројектима рекултивације рударским радовима деградираних површина. Ненад Ставретовић (шумарски факултет Београд) је представио савремена искуства биолошке рекултивације ових површина. Мр Божидар В. Ђокић (Геолошки институт Србије), заједно са колегом Милуном Јовановићем, аутор је рада "Јаловишта Благодата – потреба за успостављањем искрених односа природе и човека". Драгана Дражић (РББ) презентovala је рекултивацију одлагалишта површинског копа "Церово – Цементација 1" и мере за безбедан и сигуран рад запослених на овим пословима.

- Већ три године преговарамо са Светском банком о томе какав ће на крају резиме приватизација РТБ-а да има у еколошком смислу и шта ће то да се промени у стратегији државе и

окужења, али и новог власника. Ставови СБ су се у многоме модификовали кроз нашу сарадњу са њом, од почетних неповољних до ових сада који, мислимо, одговарају и нама и држави. Предвиђена су 32 милиона долара за санацију историјских еколошких загађења насталих у протеклом раду РТБ-а (у Бору и Мајданпеку), где је обавезу преузела држава. Србија је добила трећи еколошки кредит од СБ у свету, и то по најповољнијим могућим условима. Не деле они паре капом и шаком као што се нама чини. Осим што споразум републичке владе и СБ (потписан 26. јуна) треба да ратификује Скупштина Србије (22. октобра), за тај кредита треба да се испуне још два услова – да РТБ оде у приватизацију и да ВС

Уз опаску да оно што смо оставили иза себе изискује много више паратон је нагласио да ће највећи део тог кредита отићи за изградњу нове трајектора испод кривељског јаловишта. Потом је објаснио да се тај део састоји од два сегмента – тунел кроз стенску масу и колектор (бетонска цев која иде трасом некадашње реке Велики Кривељ). Наиме, до сада је санирано 620 метара, а преосталих 80 метара треба да се заврши ових дана. Одређена сума је предвиђена и за рекултивацију јаловишта. Паре су на видику али, по речима Милијића, до њих има још доста посла. У међувремену је реализовано седам-осам озбиљних пројеката у сарадњи са СБ, као и са великим међународним кућама које се баве овим послом.

Учесници симпозијума прате презентацију радова

усвоји реализацију тог пројекта који ће трајати пет година – истакао је, том приликом, мр Звонко Милијић,

Управо се приводи крају тај задњи документ, који раде немачки партнер и Рударско-геолошки факултет из Београда. У њему ће експлицитно, у динар и датум, бити назначено када почиње једна активност, на пример санација колектора, колико то кошта, ко је одговоран – јер то је оно што СБ тражи да наша влада потпише као правила игре.

- За сваки посао који буде расписан биће објављен тендер. Све научне институције, организације и појединци имаће право да конкуришу, а контрола ће бити двострука – од стране Министарства за заштиту животне средине и СБ као супервизора. Када је реч о научним, пројектантским и кућама за извођење радова, предност ће имати оне из нашег региона. Ми у Бору и окужењу имамо доста искустава у тој области и сматрам да је то својеврсни подстицај за развој и наших фирми. Надам се да ће то дати замаха нашим приватним предузетницима да уђу у трку јер ћемо велики део посла моћи и сами да обављамо на локалном нивоу. Како ће се запослити људи? На тендер ће се јавити приватници, а он ће да упусти онолико колико му је потребно, и то за одређено време (пет година). Али, оно што је најважније – отвара се ново поглавље у реализацији нагомиланих проблема везаних за животну средину и наш утицај на њу – оптимистички је закључио Милијић.

Ј. Станојевић

Нови услови

- Будући власник РТБ-а ће морати да уложи 180 милиона долара само у екологију без инвестиција у рударску опрему и било шта друго. Његова је обавеза да санира, пре свега, гасну фазу, све водотокове и сва запрашивања из Басена, односно све ремитенде из ове три области мора да сведе на нулу у наредне четири године – и то је услов за тендерску документацију. Не може више неко да дође да купи РТБ, а да овом проблему не посвети довољну пажњу. И то је веома значајан заокрет и у Министарству начињен. Ми смо били у комисији (два члана из РТБ-а) која је прописала те услове. Покушавамо да дамо свој допринос, како би се створио нови амбијент кроз годину – две који ће, ипак, бити много бољи од овога који смо наследили и који смо, у добром делу, и сами креирали. Када је реч о заштити животне средине, пробали смо, у границама могућег, са овим парама, ценом бакра и економским санкцијама, да нешто урадимо и мислим да не можемо ни тога да се постидимо. Примера ради, преко 1,7 милиона садница је засађено на свим просторима јаловишта и одлагалишта у Бору у време најжешће блокаде, али је то било премало у односу на проблеме – истакао је мр Милијић.

тидисциплинарној области, како би активним учешћем дали допринос одрживом развоју. Забринутост светске заједнице за тренутно стање и перспективу одрживог развоја на планети, који су сваки даном све угроженији, потврђује актуелност проблематике и сврсисходност одржавања овог скупа, а, на основу претходних констатација, убеђени

Наше слабости

- Ми, нажалост, нисмо имали потенцијала да се са овим проблемима ухватимо у коштац, пре свега, из економских разлога. На пример, 1992. године буквално ни кап воде нисмо пустили у отворене водотокове јер су нам флотације увек биле жедне, и све смо затварали у технолошке циклусе. Како је настала економска блокада, и поред тога што смо стварно били у великој муци, мало смо се распојасали. Велики је број наших субјективних слабости. Уместо да се пумпа ремонтује, намаже се товатном машићу као да је ремонтвана, а није. Почели смо, једно по једно, да пуштамо низ реку. Данас нам је ситуација неодржива. Уколико се упореде неки технолошки подаци из 92. са актуелним, они су франпантно лошији сада и сви су на штету животне средине. Највећи цех блокаде Србије, принудних одмора и "тренирања да не радимо" платила је управо животна средина – сматра Милијић.

помоћник генералног директора РТБ-а за екологију, квалитет и стандардизацију, упознајући учеснике округлог стола са актуелним збивањима у овој области у комбинату бакра.

Промоција књиге "Седамдесет пет година басенских флотација"

Прича о Басену се наставља

Свака нова флотација у РТБ-у била је резултат најновијих достигнућа у технологији и производњи опреме за флотацијска постројења. – Речју и сликом сачувани за будуће генерације детаљно описани и шематски приказани поступци припреме минералних сировина. – РТБ ће и у будућности имати ону улогу, сличну или још значајнију, у развоју овог краја

Детаљ са промоције: аутори, представници издавача, рецензенти...

БОР. – Ова књига даје хронолошки приказ техничко-технолошког развоја процеса флотације, почев од 1929. године, када је изграђена прва, до данашњих дана, будући да је свака нова флотација у

приказа развоја флотација као индустријских објеката и представља изузетно вредно стручно дело трајног значаја – истакао је проф. др Недељко Магдалиновић, један од рецензентата књиге "Седамдесет пет година

Препуна сала Народне библиотеке у Бору

РТБ-у била резултат најновијих достигнућа у технологији и производњи опреме за флотацијска постројења. Посебно вредан пажње је упоредни преглед карактеристика руда и фло-

басенских флотација 1929-2003." аутора Звонимира Митровића и мр Родољуба Јовановића, на њеној промоцији 10. октобра у препуној сали Народне библиотеке у Бору.

Свет и ми

- Књига приказује и развој флотацијске концентрације у свету почев од првих индустријских постројења. Наиме, прво постројење за флотирање бакра је саграђено у Америци 1911. године, а флотирање сулфидних минерала бакра ксантата патентирано је 1924, непосредно пре изградње постројења за флотирање у Бору. Ту је и чињеница да су до половине 80-их година прошлог века флотације борског басена имале резултате једнаке или боље од оних оствариваних у добро организованим флотацијама у развијеном свету – нагласила је др Ђалић.

тација у Басену са резултатима који се остварују, са сличнима у свету. Стога је ова монографија знатно више од хронолошко-историјског

- Ова књига је морала бити написана јер без те веома важне технолошке фазе у процесу од руде до каптоде не би било успешног рударског,

економског, културног и цивилизацијског развоја овог региона. Чекала је стручњаке да се лате веома тешког задатка да речју и сликом сачувају од заборава за генерације које долазе детаљно описане и шематски приказане поступке припреме минералних сировина у протеклих 75 година. По наслову, она припада области историје технике и технологије, а по материји коју обрађује је својеврсни уџбеник из области флотацијске кон-

је о издавачкој делатности Мегатренд универзитета.

Проф. др Момчило Живковић, про ректор Мегатренд универзитета у Београду, иначе, другог издавача ове књиге поред Рударско-топионичарског басена Бор, најпре је подвукао да она представља наставак дела "Сто година борског рударства 1903-2003" аутора Божица Јовановића и Миодрага Ђурђевића.

- Прича о борском басену и живо-

Аутори

Звонимир Ж. Митровић је рођен 1942. у Вуковару, где је завршио гимназију, а дипломирао је 1967. на Рударско-металуршком факултету у Бору. Одмах потом запошљава се у борској флотацији у којој је прошао све фазе закључно са пословима техничког руководиоца. У Институт за бакар је прешао 1979. где је радио на пословима истраживача и пројектанта, и управника Завода за рударство и

ПМС и Завода за ПМС, све до пензионисања 2001. Као аутор или коаутор публиковао је 103 стручна рада, а као главни или пројектант сарадник учествовао је у 12 пројеката.

Родољуб Б. Јовановић је рођен 1946. у Зајечару. Основну и средњу школу завршио је у Књажевцу и Зајечару, а дипломирао је 1973. на Техничком факултету у Бору. Исте године почео је да ради у борској флотацији, а половином 1979. преузима функцију техничког директора, да би од 1984. до 1990. био и управник. Те године изабран је за помоћника директора РББ-а за производњу неметала. Током 2003. прелази на Факултет за менаџмент у Зајечару. Магистрирао је 2005. на Факултету за пословне студије Мегатренд универзитета.

центрације. Захваљујући управо обимности, ово је веома корисна књига са пуно фактографског и у њој ће наћи много драгоцених података они који ће се бавити историјом рударства, али и начином живота у рударским местима. Писана је делом стилем инжењерског извештаја, а делом са топлином коју може да произведе само лично сећање и велико искуство стечено у погонима који се

ту у овом крају се наставља. Пред собом имамо значајно дело не само о технолошким поступцима и интересантно не само стручњацима већ и обичним читаоцима. Она је занимљива као хронологија дешавања у РТБ-у у минулих 75 година, али нас и подсећа да прича о Басену није завршена. Ова књига нас, истовремено, уверава да ће Басен и у будућности имати ону улогу, сличну или још

Нова опрема

- Тренутно све басенске флотације су мање-више у лошем стању. У компанији очекујемо да са будућом приватизацијом дође до значајне модернизације опреме и технологије зато што је то потреба коју намећу преостали минерални ресурси у РТБ-у. Реч је о минералној сировини која је све сложенија, сиромашнија и комплекснија. Стога у све флотације мора да се уведу нове машине великих јединичних капацитета и нова технологија са обавезним аутоматским управљањем процеса – истакао је Војислав Новаковић, заменик директора РБМ-а, поздрављајући присутне у име Басена као једног од издавача књиге, и додао да ће она свакако наћи своје место у многим стручним и кућним библиотекама јер је добар материјал за младе колеге који тек почињу каријеру.

описују – рекла је проф. др Надежда Ђалић, други рецензент.

Др Ђалић, која је такође и потпредседник Југословенске инжењерске академије (ЈИНА), посебно је истакла да ова књига, заједно са још две које су недавно изашле у издању ЈИНА-е – превод чувеног дела из 16. века "Де Ре Металика" Георгијуса Агриколе и "Рударство на тлу Србије" проф. Петра Јовановића, попуњава веома празан простор јер нисмо знали шта се дешавало на нашим просторима у овој области. Драган Карановић, уредник "Седамдесет пет година басенских флотација", говорио

значајнију, у развоју овог краја и шире, као и да ће се живот на овим просторима променити у складу са просперитетом рудника – казао је др Живковић.

На крају су се присутнима обратили сами аутори изражавајући захвалност многим који су им помогли да ова књига угледа светло дана. Мр Јовановић је најавио да ће наредне године ова својеврсна едисија о стогодишњој историји борског рударства бити допуњена новим издањем о металургији коју припрема др Жарко Станковић.

Ј. Станојевић

ЛИСТАЈУЋИ
1947
2007
БОРСКА
КОЛЕКТИВ

Козерија

Специјализација

Специјализовати се, некад је углавном значило усавршавати се у неком позиву. Данас, специјализовати се, најчешће значи живети у иностранству и трошкарити друштвене девизне динарчиће.

Због специјализације, у предузећу за унапређење вођарства "Мушмула", одигравала се драма с пуно узбуђења, неочекиваних обрта и критичних ситуација.

Главна личност је био директор Свеле. Њему лично ништа није фалило: имао је кола (уосталом не можемо сви да будемо директори) и добру плату (плус премије, плус додаци, плус још неки плусеви). Али имао је и једну слабу тачку – кафу. Само, није реч о томе да је много пио кафу, или да је није пио уопште. (Ова друга комбинација је непозната у директорским круговима). Реч је о томе да је волео да пије само кафу висококвалификовано скувану, па је зато расписао конкурс за нову секретарицу. Пријавило се 2.856 лепотица. Изабрана је (нажалост) само једана, која је била најбоља (наравно – у погледу кувања кафе), и њу је директор послао на једногодишње усавршавање по земљама Јужне Америке и Океаније.

Секретарица се вратила с новим, богатим знањем и једногласно проглашена за висококвалификованог стручњака у области кувања кафе (платни разред јој се померио за два-три броја у позитивном смеру).

Изгледало је да ће све бити у најбољем реду, али директор Свеле је био искрен (да није искрен не би ни

био директор) па је признао да се не осећа способним да пије овако висококвалификовану кафу.

Цела "Мушмула" је заплакала и констатовала да се предузеће налази у тренутку од историске важности. Решење је (као и увек) пронашао Свеле: предложио је да га предложи за једно висококвалификовано усавршавање по питању привикавања на висококвалификовану кафу и пошао по свету да тражи највеће специјалисте за то.

Ишао је Свеле, ишао, обилазио градове и села, острва и полуострва, и најзад се обрео на Хавајским Острвима. Чуо је да тамо постоји највисококвалификованији колегијум стручњака за привикавање организма на највисококвалификованију кафу. Колегијум су сачињавали: један бивши кафеџија из Лесковца, два бивша секретара из Ваљева, један бивши шеф из неког села Ђевђелије и управа једног труста из Лондона.

Директор је одмах пристао на специјализацију јер је видео да су у питању заиста највећи светски стручњаци и да ће му са гаранцијом пружити највисококвалификованије привикавање на највисококвалификованију кафу.

Док се директор вратио са специјализације, секретарица је заборавила да кува висококвалификовану кафу и све је почело испочетка: Расписан је конкурс за нову секретарицу. Пријавило се 3.258 лепотица. Изабрана је једна и послата на једногодишњу специјализацију у Белгиски Конго. А онда, док се секретарица вратила, директор се одвикао од висококвалификоване кафе па је предложио да га предложи за специјализацију...

Милован Илић
(Колектив, Бр 26 и 27,
4 јул 1959 године)

Република Србија
Министарство заштите животне средине
Омладинских бригада 1
11070 Нови Београд

На основу чл. 25, а у вези са чл. 29. став 1. и 3. Закона о процени утицаја на животну средину ("Сл. Гласник РС" 135/04), даје следеће

ОБАВЕШТЕЊЕ

Носилац пројекта предузеће РТБ БОР – ГРУПА д.о.о. поднело је Министарству заштите животне средине захтев за сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта подземне експлоатације руде бакра у руднику "Јама" Бор.

У складу са чланом 24. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину ("Сл. Гласник Р. Србије" број 135/04), Министарство заштите животне средине дало је сагласност на предметну студију.

У складу са чланом 24. став 2. Закона о процени утицаја на животну средину ("Сл. Гласник Р. Србије" број 135/04), носилац пројекта је дужан да при раду предметног пројекта у свему испоштује мере заштите животне средине утврђене у предметној студији, као и услове надлежних органа и организација.

На одлуку о сагласности на предметну студију није дозвољена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе надлежном Управном суду у року од 30 дана од дана пријема овог обавештења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

ЦЕНОВНИК СЕРВИСНИХ САДРЖАЈА У "КОЛЕКТИВУ"

Рекламе и огласи	
1/16 стране	1.000 дин.
1/8 стране	2.000 дин.
1/4 стране	3.000 дин.
1/2 стране	5.000 дин.
1/1 страна	10.000 дин.

Мали огласи и читуље	
До 15 речи	300 дин.
Уоквирен текст до 15 речи	400 дин.
Читуља са фотографијом	500 дин.

На ове цене додаје се ПДВ од 18%

Уплате се могу извршити на текући рачун бр. 160-106949-08 код Делта банке.

Контакт телефони: 030/ 425-694, 424-499 и 421-473; Телефакс: 030/ 421-985 и 441-503; E-mail: rtbinformisawe@neobee.net и kolektiv@neobee.net

In memoriam

РАЈКО ЧУКИЋ

Рајко Чукић, пензионисани новинар и дугогодишњи дописник "Политике" из Бора, преминуо је 17. октобра у Београду, у 77. години. Рођен је 1930. године у Беранима. У Бор је дошао шездесетих година минулог века и запослио се као новинар у "Колективу". У листу је објављивао коментаре, извештаје и репортаже из свих области живота и рада у РТБ-у, али су га највише, ипак, занимали људи и њихове судбине свих социјалних слојева. Готово да није било броја у коме се није нашла по јед-

на топла прича о обичном раднику, великом стручњаку или којој другој занимљивој личности. Скоро две деценије био је хонорарни дописник "Политике" из Бора. У Београд је дошао почетком осамдесетих, а у редакцији ових дневних новина пратио је област рударства и енергетике.

У Бору је међу својим пријатељима и читаоцима остао познат и као песник. Написао је три збирке песама "Човек од земље", "Епитаф за један свет" и "Кап крви на небу", као и књигу репортажа "Тамо где теку бакар и злато" у којој је објавио већи број лаких прича врцавих рударским хумором. Добитник је Октобарске награде Бора и других признања.

Мали огласи

Издајем намештену двокреветну собу са централним грејањем за студенте у Нишу (Булевар Немањића). Телефони: 030/432-267 и 018/521-197.

Дијаманти све скупљи

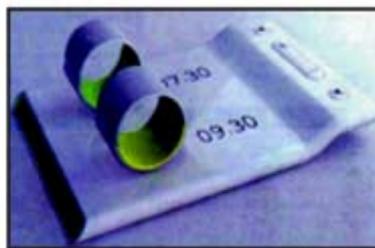
Будући просци би требало да пожуре с куповином вереничког прстена зато што би, према проценама аналитичара, цена дијаманата ускоро могла да порасте за чак десет одсто и достигне нов рекорд, као последицу велике тражње на новим тржиштима.

Џејмс Ален, аналитичар тржишта дијаманата јужноафричке финансијске групације „Алан Хохрајтер“, изјавио је на конференцији о експлоатацији дијаманата, одржаној у Сиднеју, да будућност изгледа веома светла за оне који су активно укључени у производњу и продају тог драгог камења – пише „Политика“.

Према подацима групације „Хохрајтер“, потрошаћи у читавом свету су само лани на дијамнте потрошили 72 милијарде долара, а предвиђа се да ће ове године тај износ бити још виши. Уз очекивани раст цена од 10 одсто, карат би могао да поскупи за девет, на 99 долара.

Прстен као будилник

Компанија Менг Фенди понудила је ново решење за буђење које би требало да у потпуности елиминира досадне звуке који допиру из разних типова будилника. То је уређај са два прстена, за партнере. Уређај има и два раздвојена сата и будилника, па је могуће буђење у различитим терминима. Кад дође време за аларм, прстење вибрира и тако лагано буди из сна – пише „Новости“.

Из старог албума

Див на точковима

Крајем септембра на Површински коп „Велики Кривељ“ стигао је нови хидраулични багер, а ускоро се очекују још шест тешких камиона (по три за Бор и Мајданпек) и три булдозера. Руду и жаловину на површинским коповима превозе камиони, у рударском жаргону – то су дампера. Један од њих, из млађе генерације, зове се Иунт Риг. Дугачак је 13,1, висок 6,8 и широк 6,7 метара. Прави див на точковима. А, точкови су му више од 3 м у пречнику (пнеуматик му је је широк преко пола метра). Некада су вредност те једне гуме поредили са вреднишћу популарног „фиће“. Запремина корпе за товар је од 62 до 98 кубика. Да би било очигледније – то је једна већа дневна соба димензија 5x5x5 метара.

У ову грађевину од челика, габарита једне двоспратне куће, возач се пење лествицама. На коп се допрема у деловима, па га басенски мајстори склопе. А, онда се крцат ископинама ломата по етажама копова, неколико година, можда и дуже, па у старо гвожђе. Дампер никада није видео јавни пут. Апсурдно је било да се за њега једно време плаћала накнада за путеве иако никад асфалт није „ни омирисао“.

На снимку из старог албума – први дампера пред дирекцијом Борских рудника.

Ј. С.

Може, кад се хоће

„Канаринац“⁶⁶ поново вози

ЕЛЕКТРОЛИЗА. – После четири година стајања, један виљушкар са катарком који у Електролизи служи за утовар катодног бакра на вагоне и камионе, вратио се „у stroj“. Великих изгледа да заврши у старом гвожђу спаса су га три радника овог погона – **Бранислав Јеремић**, пословођа машинске службе, **Станислав Вукашиновић** и **Александар Солдатовић**, виљушкаристи. Замена неких делова и генерални ремонт мотора трајали су око три месеца јер су радили кад нема других послова, али се упорност исплатила и „нови“ жућа вратио се својим обавезама. Мада му „име“ није у неком дослуху са тежином бакарног терета који га свакодневно чека у стоваришту Електролизе, по боји га прозваше „канаринац“.

Љ. Алексић

У отпаду леже паре

РТБ. – Србија је преплављена отпадом и још увек нема то питање институционално решено ни приближно на задовољавајућем нивоу. Све док су комунална предузећа у друштвеном власништву, биће овако. Један од најбогатијих људи у Холандији је зарадио паре захваљујући отпаду. То је веома уносан посао, али, нажалост, код нас је то велики маневарски простор који није искоришћен. Миље српске привреде се страховито брзо мења у последње време и то треба што пре да препознају посебно они који се баве пројектовањем и изађу на тржиште интригантски, са физибилити студијама које ће да заинтересују некога ко има новац, али нема идеју шта ће с њим. У отпаду лежи профит и надам се да ће ускоро и у Србији почети да ничу приватне рециклажне фирме – рекао је мр **Звонимир Милијић**, помоћник генералног директора РТБ-а за екологију, квалитет и стандардизацију, на недавном симпозијуму о рециклажним технологијама и одрживом развоју.

Ј. С.